

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תרנה

ערב שבת-קודש
פרשת תצווה / זכור
י"ב באדר ה'תשס"ז

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ב באדר ה'תשס"ז – י"ט באדר ה'תשס"ז

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ב באדר	פרק יד-טו. הלכות טומאת צרעת... בפרקים אלו. פרק א.	תורת חכם וגוי. ספר נשים והוא ספר רביעי... הל' אישות... בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קח. קא.
ש"ק	י"ג באדר	פרק ב-ד.	פרק ב.	מל"ת שח. שז.
א'	י"ד באדר	פרק ה-ז.	פרק ג.	מ"ע קיב.
ב'	ט"ו באדר	פרק ח-י.	פרק ד.	מ"ע קי.
ג'	ט"ז באדר	פרק יא-יג.	פרק ה.	מ"ע קיא.
ד'	י"ז באדר	פרק יד-טז.	פרק ו.	מ"ע קב. קג.
ה'	י"ח באדר	הלכות מטמאי משכב ומושב... בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ז.	מ"ע צט.
ו'	י"ט באדר	פרק ד-ו.	פרק ח.	מ"ע ק.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחה החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה	
6.03	5.38.4	12.23	11.53	8.58	6.14	5.17	4.56	4.09	ו', י"ב באדר
6.03	5.39.2	12.23	11.53	8.58	6.13	5.16	4.55	4.08	ש"ק, י"ג באדר
6.04	5.40.0	12.23	11.53	8.57	6.12	5.15	4.53	4.06	א', י"ד באדר
6.05	5.40.7	12.23	11.53	8.56	6.10	5.14	4.52	4.05	ב', ט"ו באדר
6.06	5.41.5	12.22	11.52	8.56	6.09	5.12	4.51	4.04	ג', ט"ז באדר
6.06	5.42.2	12.22	11.52	8.55	6.07	5.11	4.50	4.03	ד', י"ז באדר
6.07	5.42.9	12.22	11.52	8.54	6.05	5.10	4.49	4.03	ה', י"ח באדר
6.08	5.43.8	12.22	11.52	8.53	6.04	5.09	4.47	4.02	ו', י"ט באדר

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש
5:02	6:15	5:17	6:17	5:07	6:15	5:20	6:17	5:02	6:15
5:07	6:20	5:22	6:22	5:13	6:21	5:25	6:22	5:07	6:22

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: שניאור זלמן רודרמן • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

גילוי הקב"ה במגילת-אסתר - עכשיו ולעתיד-לבוא

התורה לא ניתנה למלאכים, אלא דווקא לבני-אדם, שצריך להזהירם על "לא תרצח" ו"לא תגנוב" • גם במקום של "חושך כפול ומכופל" צריך להתנהג על-פי תורה ושהדבר יהיה ניכר באכילה, בשתייה, בטיוול ובכל שאר העניינים • כשנוהגים כך, פועלים שגם ב"שושן הבריה", מקום שלא נזכר בו בגילוי שמו של הקב"ה, יהיה "ונהפוך הוא" • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

אמנם, מצד העניין ד"מגלגלין זכות ליום זכאי"³, או לאיש זכאי⁴, היה עניין, סיבה ועילה (כפי שייקרא הדבר), שעל-ידי השתדלות, נדפסו לפני שנתיים שני ביכלאך מכתביו של רבינו הזקן⁵, שנכתבו לפני מאה וחמישים שנה לערך, ומאז לא ראו אור הדפוס, ולא היו אפילו בהעתקות, מלבד המאמרים היחידים שהיו בהביכלאך שנדפסו בתורה-אור וליקוטי-תורה או באגרת-הקודש, וגם מאמרים אלו - בכמה שינויים.

וכיוון שישנם עוד כמה ביכלאך מכתבי רבינו הזקן, חוץ מהמאמרים של שאר רבותינו נשיאינו - מסתמא יבוא הזמן, "את הכל עשה יפה בעתו"⁶, להדפיס גם אותם.

ב. אחד מהביכלאך שנדפסו - הוא "הנחות הר"פ

(3) תענית כט, א. וש"נ.

(4) כנראה הכוונה למהרש"ז שור, ש"היה מהגורמים בזה" (אג"ק חט"ז עמ' רלו), שהיה נוכח בעת ההתוועדות (המו"ל).

(5) מאמרי אדה"ו: הנחות הר"פ ז"ל; אתהלך לאזניא שיצאו לאור בשנת תשי"ח (ראה אג"ק חט"ז עמ' קצד, ובהנסמן בהערות שם. תומ"ח ח"ט עמ' 307. וש"נ).

א. כ"ק מו"ח אדמו"ר התעסק מתוך השתדלות גדולה ללקט את ה"כתבים" של רבותינו נשיאינו מכמה וכמה דורות - כתבי-יד שבהם ישנם תורות מכל הרביים, החל מרבינו הזקן, שבתורתיו ישנם כמה וכמה מתורות הרב המגיד והבעש"ט, וכן מרבותינו נשיאינו שלאחרי זה, עד לדורו של כ"ק מו"ח אדמו"ר - לקנותם, או להשיגם בדרכים אחרות, מכל מקום שבו נמצאו.

ב"ביכלאך" אלו ישנם כמה כתבים של רבינו הזקן שלא נדפסו עד עתה, וכידוע סיפור כ"ק מו"ח אדמו"ר¹ אודות הדרושים שנדפסו בתורה-אור וליקוטי-תורה, שהצמח-צדק ליקט אותם מתוך אלפיים דרושים של רבינו הזקן שהיו תחת ידו, ומתוך אותם אלפיים דרושים נדפסו רק הדרושים שבתורה-אור וליקוטי-תורה (שהוא החלק השני על החומשים שלאחרי זה)², ואילו שאר הדרושים, הנה מטעמים שאינם ידועים לא פירסמו אותם במשך כמה וכמה שנים, היינו, לא רק שלא נדפסו, אלא שאפילו לא ניתנו להעתקה.

(1) "היום יום" יד אדר א, פורים קטן.

(2) ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ס"ע תקס ואילך. וש"נ.

ז"ל", הנחות שנרשמו על-ידי החסיד ר' פנחס רייזעס משקלאָוו, עליו העיד הצמח-צדק שהנחות שלו הן מדוייקות ביותר,⁷

ועד כדי כך, שבאותן הפעמים שרבינו הזקן היה מתגלגל על הרצפה (כלשון החסידים: "ער פלעגט זיך קייקלען", "קאַטשען זיך אויפן פּאַל") מרוב התלהבות באמצע אמירת המאמר, היה גם הר"פ נשכב על הרצפה, כדי לקלוט עוד תיבה או כמה תיבות מדברי הרבי בשכבו על הרצפה, ומה שלא הצליח לקלוט ("דאָס וואָס ער האָט ניט דערהערט"), לא הוסיף מסבוא דיליה, אלא דילג או שציין "כו".

ואחד המאמרים בכיכל הנחות הר"פ ז"ל⁸ (שישנו גם בשינוי לשון בתורה-אור למגילת-אסתר⁹) הוא - על מאמר רז"ל בירושלמי¹⁰ - כל הנביאים עתידין ליבטל חוץ ממגילת-אסתר.

ג. ותוכן הדברים:

הפירוש במאמר רז"ל כל הנביאים עתידים ליבטל לימות המשיח, הוא - לא שיהיה שינוי בדבר, שהרי התורה היא נצחית¹¹, אלא - על-דרך "שרגא בטיהרא מאי אהני"¹², היינו, שכאשר מאיר אור השמש אזי לא ניכר אור הנר, כיוון שבטל ואינו נחשב כלל לגבי שפע האור שמאיר מהשמש, וכמו כן בנוגע להגילויים שנתגלו על-ידי הנביאים, ש"רוח ה' דיבר בם ומילתו על לשונם"¹³ - שלעתיד-לבוא, כאשר יקויים הייעוד¹⁴ "אשפוך את רוחי על כל בשר וניבאו בניכם ובנותיכם", אזי לא יהיה ניכר ונחשב גילוי האור שהיה אצל

(6) קהלת ג,יא.

(7) ראה שיחת פורים תרצ"ו ס"ה (סה"ש תרצ"ו ס"ע 32 ואילך). וראה גם "רשימות" חוברת קפו ע' 17. תורת-מנחם חכ"ב ע' 187. וש"נ.

(8) עמ' קכה ואילך.

(9) צ,ד ואילך.

(10) מגילה פ"א ה"ה.

(11) תניא רפי"ז. ובכ"מ.

(12) חולין ס,ב. וש"נ.

(13) ע"פ שמואל-ב כג,ב.

(14) יואל ג,א.

הנביאים, מצד גילוי המקור ועוצם האור שיהיה לעתיד-לבוא.

מה-שאין-כן מגילת-אסתר לא תבטל גם לעתיד-לבוא, כי:

אודות הזמן שאודותיו מדובר במגילת-אסתר - נאמר¹⁵ "ואנוכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא", היינו, שבני-ישראל היו אז במעמד ומצב דהסתר פנים (כמבואר במסכת חגיגה¹⁶ פרטי הדברים בעניין זה).

ואף-על-פי שבזמן מרדכי ואסתר היו עדיין הנביאים חגי, זכריה ומלאכי, מכל-מקום, בשושן הבירה, ששם היתה הגזירה (ולאחרי זה נתבטלה מן הקצה אל הקצה), היה העלם והסתר כל-כך עד שבכל המגילה לא נזכר בפירוש ובגילוי שמו של הקב"ה אפילו פעם אחת¹⁷!

ולמרות זאת שלא היתה אז ראיית אלוקות בגילוי, מכל-מקום, אירע אז נס היותר גדול - "ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם"¹⁸, ועד שפעלו ("מ'האָט דערנומען") גם את עמי הארץ, שגם אצלם היתה נראית יהדות.

ומובן, שכדי לפעול במקום של חושך ואפילה כל-כך ("וואו די פּינצטערקייט איז מורא'דיק"), יש צורך בגודל ועוצם האור ביותר (על-דרך האמור ש"כל הגבוה ביותר יורד למטה ביותר"),

והיינו, שאז היה נתגלה הקב"ה בעצמו כפי שהוא למעלה מכל הגילויים ומכל השמות¹⁹, שלכן אי-אפשר לבטא זאת בגילוי ובפירוש, כי אם באופן של ראשית-תיבות, או באופן של דרוש - ש"המלך" שנאמר במגילה קאי על מלכו של עולם²⁰, אבל, מי שמסתכל מן הצד, רואה את אחשוורוש מלך פרס ומדי, ולא רואה ש"לב מלכים ושרים ביד ה'²¹."

(15) וילך לא,יח. וראה חולין קלט,ב. וראה גם תו"מ סה"מ אדר עמ' עד ואילך. וש"נ.

(16) ה, סע"א ואילך. וראה עיון יעקב בעין-יעקב שם.

(17) ראה גם לקו"ש ח"ו עמ' 190. וש"נ.

(18) אסתר ט,א.

(19) ראה גם תו"א מג"א ק,ב. ובכ"מ.

(20) ראה מגילה טו, סע"ב. ועוד.

(21) לשון הרגיל - ע"פ משלי כא,א. וראה לקו"ש ח"ג ע' 285 הערה 1. וש"נ.

השנה ויום-הכיפורים.
 ובזה דווקא ניכרת גדלות התורה - שאינה עבוד
 מלאכים שנמצאים בשמים, אלא היא פועלת באדם
 שנמצא בעולם, שלא זו בלבד שלא ייכנע לדרישת
 העולם, אלא אדרבה, שיפעל שינוי בעולם שיקויים
 בו "ושכנתי בתוכם"²⁵, על-ידי זה שיהיה "בתוך
 כל אחד ואחד"²⁶ בכל ענייניו.
 יהודי צריך להיות בעולם, אפילו במקום כזה
 שלפני בואו לשם היה חושך כפול ומכופל, ובחושך
 כפול ומכופל מגיע יהודי עם ד' אמותיו, ומתנהג
 שם על-פי הוראות התורה, גם באכילתו ובשתייתו

וכיוון שתוכנה של מגילת אסתר הוא ההתגלות
 של הקב"ה בעצמו כפי שהוא למעלה מכל הגילויים
 ומכל השמות (בדוגמת התגלות עצם הנפש באדם
 למטה) - הנה גם לעתיד-לבוא כאשר "אשפוך
 את רוחי על כל בשר", שזהו עניין של גילויים
 כו', תחשב התגלות העצם של הקב"ה לעניין של
 חידוש ועניין של שמחה, ולכן, מגילת אסתר לא
 תתבטל גם לעתיד-לבוא.
 עד כאן תוכן מאמרו של רבינו הזקן, כפי
 שנרשם על-ידי הר"פ.

כשרבינו הזקן היה מתגלגל על הרצפה מרוב התלהבות, באמצע אמירת המאמר, היה גם החסיד ר' פנחס רייזעס נשכב על הרצפה, כדי לקלוט עוד תיבה מדברי הרבי...

ובטילו ובכל ענייניו.
 וכאשר יהודי הולך בתוקף של עצם הנפש,
 הקשורה עם התוקף של העצם שלמעלה - אזי
 פועל גם ב"שושן הבירה", במקום שלא נזכר בגלוי
 שמו של הקב"ה, שגם שם יהיה "ונהפוך הוא",
 ועד שאפילו "עמי הארץ מתיהדים כי נפל פחד
 היהודים עליהם"²⁷.

(קטעים מהתנועות חג הפורים ה'תש"כ* - בלתי מוגה; תורת
 מנחם התנועותיות תש"כ, כרך א (כו) עמ' 437-434)

ד. וכיוון שענייניו של פורים הוא שאז "קיימו מה
 שקבלו כבר" - הרי מובן שכן הוא גם בכללות
 עניין התורה:
 עניינה של התורה הוא - לא כפי שביקשו
 המלאכים "תנה הודך על השמים"²², אלא שיהודי
 יהיה בעולם, במעמד ומצב ש"למצרים ירדתם...
 יצר-הרע יש ביניכם"²³, שצריכים להזהיר ולהכריז
 "לא תרצח" ו"לא תגנוב"²⁴; ליהודים כאלו
 ובשבילם נותנים את התורה, ומצד זה שיש אצלם
 "נפש השנית (ש)היא חלק אלוהה ממעל ממש"
 בשלימותה ובתוקפה - ממלאים הם את הוראות
 התורה במילואם עד למטה מעשרה טפחים, גם
 בימות החול, לאו דווקא בשבת ויום-טוב וראש-

(25) תרומה כה, ח.

(26) ראה אלשיך עה"פ. של"ה סט, א. ועוד.

(27) אסתר ח, יז.

* ההתנועות נערכה באולם הגדול אשר בב' 585 אָלְבַּאָנִי
 עוו. בסמיכות לרֶאָטְלֶאָנְד ראוד.

(22) תהלים ח, ב.

(23) שבת פח, סע"ב ואילך.

(24) יתרו כ, יג.

"רווח והצלה יעמוד ליהודים"

כל אחד צריך להשתדל שיהיה לו חלק בכך

כ"ק מו"ח אדמו"ר מבאר החילוק שבין הגאולה הראשונה והגאולה האחרונה לשאר הגלויות שבינתיים - שבשאר הגלויות נגאלו חלק מבניישראל אבל מקצתם נשארו בגלויות, מה שאין כן בגאולה הראשונה, גאולת מצרים, נגאלו כל בניישראל, ואפילו יהודי אחד לא נשאר במצרים, וכמו כן נאספו ונלקטו כל ניצוצות הקדושה, ובלשון חז"ל "עשאוה (לארץ מצרים) כמצודה שאין בה דגן... כמצולה שאין בה דגים", ועל-דרך זה בגאולה מהגלות האחרונה, גלותנו זה, ייצאו כל בניישראל מהגלות.

דבר ברור הוא שבגאולה מגלותנו זה - בין אם תהיה "בעתה" ובין אם תהיה באופן ד"אחישה" (ומסתבר לומר שעכשיו הרי זה כבר "בעתה") - ייגאלו כל בניישראל, "כל היהודים אשר בכל מלכות אחשוורוש", מלכו של עולם ש"אחרית וראשית שלו", הן היהודים שבדורנו והן היהודים שהיו בכל הדורות שלפני זה; אלא מאי, חלקם זקוקים לתיקון, ובהתיקון שלהם תלויה ביאת המשיח - צריכים לידע אפוא ש"רווח והצלה יעמוד ליהודים", וכל-אחד-ואחד צריך להשתדל שיהיה לו חלק בפעולת הרווח והצלה ליהודים, שלא יהיה באופן ד"את ובית אביך תאבדו", שיאבד ח"ו את הזכות שבדבר...

ועל-דרך זה בענייננו: כשם שמרדכי השתדל בהצלת כל היהודים, ופעל אצל כולם שלא עלתה אצל אחד מהם מחשבת חוץ ח"ו, ועל-ידי זה נגאלו "כל היהודים אשר בכל מלכות אחשוורוש" - כמו כן כאשר מתנהגים באופן וסדר זה גם עכשיו, מבטלים סוף-כל-סוף את כל ההעלמות וההסתרים, ופועלים אצל כל בניישראל שמבלי הבט על מעמדם ומצבם יכריזו: "אם למוות אם לחיים אנו עמך" - מצד מסירות-נפש, ובמשך הזמן, לאט לאט, יפעלו עליהם שיומשך אצלם גם במחשבה דיבור ומעשה.

ועל-ידי זה - "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר":

אצל כל היהודים, גם אלה שהיו בעבר תחת השליטה... דיצירה-רע - גם אצלם יהיה "אורה ושמחה וששון ויקר", הן כפשוטו, והן כדרשת חז"ל "אורה זו תורה כו' ויקר אלו תפילין", עליהם נאמר "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך", "אלו תפילין שבראש", היינו, שאפילו "כל עמי הארץ" רואים בגלוי שמתהלך יהודי שנקרא עליו שם ה', כיוון שניכר עליו ה"תפילין שבראש" - כפי שפירש רבינו הזקן הדיוק "תפילין שבראש" (ולא על הראש), "אין קאָפּ" [...]

וכן תהיה לנו - כשהרבי יוציא את כולנו מהגלות ויוליכנו לגאולה השלימה והאמיתית, במהרה בימינו ממש.

(מהתוועדות פורים תשי"ב; 'תורת מנחם - התוועדות' תשי"ב, כרך ב' עמ' 55-53 - בלתי מוגה)

השמחה תהיה גדולה יותר משמחת פורים

וכן תהיה לנו - שעוד באמצע ההתוועדות בא משיח צדקנו, ויחד עמו תהיה המשך ההתוועדות באופן שהקב"ה בעצמו, עצמות ומהות, מתוועד עם כל אחד ואחת מישראל וכלל ישראל, ואז תהיה השמחה הכי גדולה, למעלה גם משמחת פורים שהיא באופן ד"עד דלא ידע".

(מהתוועדות שבת קודש פרשת כ"תשא, ט"ז באדר ה'תנש"א, 'תורת מנחם - ההתוועדות' תנש"א כרך ב, עמ' 364)

"לחזק ולהגדיל את ה'מבצע"

* דו"ח שקיבל הרבי על מבצע פורים, שארגנו תלמידי הישיבה במוריסטון, זכה לכינוי "בשורות טובות" • מעודד ומחזק את מארגנו מסיבת פורים בכפר-חב"ד לחיילי צה"ל • אינו שוכח אלמנה שבעלה זכה לקבל מדי שנה משלוח-מנות • הרבי כותב לאלופי צה"ל ולקונסול בשיקגו על מבצע פורים, ומשתתף בהוצאות המבצע של צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק • על אירועי פורים תשכ"ו בחצר הרבי ועוד

(ליקוטי-שיחות, כרך יא, עמ' 340), וכן בשיחות של אותה תקופה.

'ספר הערכים' במשלוח-מנות

כמעט מדי שנה בשנה היה מר שז"ר מקבל משלוח-מנות מעסקני חב"ד (על-פירוב לפי הוראה מפורשת שזה "בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א"). כך, למשל, לקראת פורים תשל"ג נמסרה הוראה טלפונית - באמצעות הרב חודוקוב - לרב אפרים וולף, בקשר לביקור משלחת אצל מר שז"ר ביום הפורים ולמסור לו משלוח מנות מכובד. פרטי ההוראה היו כדלהלן (עפ"י רשימות הנ"ל; צוטטה באיגרות-קודש, כרך כח, עמ' קסג בשוליה-הגיליון):

- 1) שתבקר משלחת - "ושיהיה ב'שטורעם' גדול שיראה עוד יותר" (הרקע: הכנה לפרישתו ממשרתו).
- 2) לומר לו שזה משלוח מנות מכ"ק אדמו"ר

"העניין שנוסעים לחיילים למשלוח-מנות בפורים, לחזק ולהגדיל המבצע בכל מה שאפשר ולא להביט על ההוצאות ולעשות בשמחה" - זו הייתה אחת ההוראות שהרבי הורה למסור בליל פורים תשל"ה.

ועוד בהמשך לזה:

"היות שפורים חל בשנה זו ביום ג' בהשגחה-פרטית, בוודאי שיש כאן הדגשה בעניין ד"טוב לבריות", נוסף על מה ש"טוב למקום", גם-כן עניין מיוחד [ב] "לבריות" [=בקשר לפעילות הנ"ל בקרב החיילים שיעשו ביותר גישמאק] = עריבות, תענוג ויותר מרץ". הדברים הועברו בשיחה טלפונית להרב אפרים וולף (פורסמו לא-מכבר במוסף 'אספקלריא' של 'כפר-חב"ד', גיליון 1224, עמ' 21).

אגב, תוכן העניין נזכר בהרחבה במכתב כללי-פרטי מאותם ימים, הנושא את התאריך: "יום שלישי שהוכפל בו כי טוב, פרשת תקחו את תרומתי, ראשון דראשן [חודש] אדר ה'תשל"ה"

אסתר: ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר
- כן תהי[ה] לנו.

”בשורות טובות”

לאחר פורים תשל”ג הוכנס אל הרבי דו”ח
ממבצע חלוקת משלוח-מנות על-ידי תלמידי
ישיבת תומכי-תמימים במוריסטאון (ניו-ג’רסי).
בתגובה כתב הרבי (איגרות-קודש, כרך כח, עמ’
קנב):

ותשואת-חן על הבשורות-טובות, בטח יעשו
על-דרך-זה גם במבצע [=חלוקת מצה] שמוורה וה’
יצליח.

בי’ אדר תשל”ד דיווח המשפיע הרה”ח ר’
ישראל-אבא פליסקין אודות התוועדות של שמחת
פורים עבור היהודים יוצאי רוסיה והרבי הגיב:
ות[שואת] ח[ן] על הבש[ו]רות[ט]ובות[ו] ויה[י]
ר[צו]ן שיהיו פירות טובות בכל.

עידוד וחיזוק מתוך מנוחת הנפש

בשנת תשל”ה שיגר לרבי מר יצחק שגב, מי
ששימש באותם ימים מפקד אזור סיני, מכתב תודה
על ביקור חסידי חב”ד ביחידותו. בתגובה כתב לו
הרבי איגרת ארוכה הפותחת בקטעים הבאים:

ב”ה, י”ב ניסן, ה’תשל”ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר יצחק ש”י שגב, אל[וף] מ[שנה]
מפקד אזור סיני
שלום וברכה!

בנועם נתקבל מכתבו בו מביע התרשמותו
מביקור אנשי חב”ד ביחידתו בקשר עם מבצע
פורים ומצוות משלוח-מנות והעידוד שהביאו
להחיילים והמפקדים שיחיו וכו’.

ויהי רצון שגם להבא יוכלו יהודים לעודד ולחזק
איש את רעהו מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף,
מנוחה כפשוטה, עידוד המביא לידי מעשה, קיום
המצווה בחיי היום-יום, חיים הראויים לשמם. וזה
ימהר קיום היעוד ונתני שלום בארץ ושכתבתם ואין

שליט”א, שכולל בין השאר עותק הראשון שיצא
למכירה של ‘ספר הערכים חב”ד’, כרך ב’. וכן
תקליט שהופיע במסגרת ה’ע”א מוסדות’ ובו גם
ניגון ששר כ”ק אדמו”ר לבר.

3) המשלוח-מנות יכלול מזונות ופירות כפי
שנצרך על-פי הדין (”משלוח מנות של כ”ק אד”ש
- ענייני מאכל וכו’ ב’ דברים הנ”ל”).

”פריסת שלום” ומשלוח-מנות מומני”

ביום ט”ו באדר ביקרה את מר שז”ר משלחת
מכובדת. בהמשך לביקור כתב לו הרבי בכ”ט
באדר ב’ (שם, עמ’ קסב-ג):

רצוני להביע בזה ת[שואת] ח[ן] ל[כבוד] בעד
הס[בר] [פנים] י[פות] דקבלת פני משלחת אנ”ש
שי’ בימי הפורים כשמסרו למר פ[רישת] ש[לום]
ומשלוח-מנות מומני...
והרבי ממשיך במכתבו ומתייחס לייעודי

הנבואה בקשר לירושלים ולמעלת ימי אדר וניסן.
בחדש תשרי תשל”ה נפטר מר שז”ר, אבל בליל
פורים שלאחר מכן ביקש הרבי למסור (באמצעות
הרב חודקוב להנ”ל): “לא לשכוח שאלמנת שז”ר
תקבל משלוח-מנות על-ידי נשי חב”ד ולמסור לה
ד”ש”.

הר”א וולף דיווח לאחר מכן כי ההוראה בוצעה:
”היו אצלה מנשי חב”ד בפורים ומסרו לה המשלוח
מנות וד”ש”.

משלוח-מנות לאלמנות וליתומים

לקראת פורים תשל”א הורה הרבי לקנות על
חשבוננו משלוחי-מנות לאלמנות וליתומי צה”ל,
והעניק לצורך כך 720 ל”י, כמסופר ב’מבוא’
לאיגרות-קודש, כרך כז, עמ’ 8, 22, ועוד.

יתר על כן, לקראת פורים ביקש הרבי למסור
(שם, עמ’ קב) “לכל אחד ואחת מהנ”ל ולכולן
- תחיינה”:

פורים שמח וקיום מ[ה] ש[נ]אמר[ם] במגלת

חב"ד המשתתפות בפעולת "משלוח מנות" ה' עליהן תחינה". המכתב נפתח בשורה הבאה:

בנועם קבלתי הידיעה על דבר מפעל "משלוח מנות" שהשתתפו בו.

תוכן המכתב: נס פורים על-ידי אישה, עד כדי קריאת המגילה על-שמה - מגילת-אסתר.

וכן, ייחודה של מצוות משלוח-מנות - "שאף שהיא מהמצוות המיוחדות של פורים, אבל תוכנה ועניינה - עניין ואהבת לרעך וכמודגש בנוסח 'משלוח-מנות איש לרעהו' - הרי נוגע זה בכל השנה כולה".

הרבי מאחל: "היירצון שפעולתן האמורה, בתוככי שאר מצוות דפורים, תהא הכנה לזמן חירותינו... וה' יתברך יצליחן ללכת מחיל אל חיל וממצווה למצווה".

75,000 ל"י לצאגו"ח

חשיבות המבצע היתה כה גדולה בעיני הרבי עד שהשתדל לכסותו מן הבחינה הכספית:

בי"ט באדר ראשון תשל"ח שיגרה מזכירות הרבי מכתב להר"א וולף ובו נאמר:

"בהתאם עם הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א, בבקשה למסור מחשבוננו להרב ישראל שי' לייבוך - צעירי-אגודת-חב"ד - הסך שבעים וחמש אלף ל"י (75,000) עכשיו, כהשתתפות במבצע פורים...".

יומן אירועים - פורים תשכ"ו

אחרי פורים תשכ"ו תיאר הרה"ת ר' אברהם אלתר הלוי שיחי' הבר (שנמנה עם תלמידי ה'קבוצה' של אותה שנה) את ההתרחשויות. בין השאר כתב ("מכתבים מבית חיינו" עמ' 82):

ב'תענית אסתר' (יום ה'), הרבי יצא כרגיל ל"סליחות", וניגנו רחמנא דעני, לפני מנחה הכניס לייבל [=הריל"ג שיחי'] לחדרו צלחת, והרבי נתן שם מחצית השקל. ב'אבינו מלכנו' במנחה רמז הרבי שינגנו (גם בפורים ניגן הרבי 'אבינו מלכנו' בעיניים עצומות, ובוודאי שתשמע בטייפ). במוצאי שבת התפללו למטה, וכן בפורים בבוקר.

העיקר הוא הרי ההתוועדות, שהתחילה בשעה

מחריד, כלומר שלא רק שלא תהי[ה] מלחמה אלא אפילו לא יהי[ה] פחד ממלחמה.

המשך מכתבו של הרבי עוסק בחג הפסח ונחתם ב"פ"ש למר ולכל חיילי ומפקדי האזור ובברכה לחג הפסח כשר ושמח".

מכתב דומה מקוצר שוגר גם "לכבוד מר חנניה[ה] שי' דני, סרן מפקד המחנה ד.צ. 1149 צה"ל".

בכל זאת "עם אחד"

אחד האישים שקיבל משלוח מנות מחסידי חב"ד שיגר מכתב לרבי וזכה לקבל איגרת בתגובה. המדובר במר שאול רמתי, ששימש קונסול כללי של ארץ ישראל בשיקגו. כך כותב לו הרבי:

ב"ה, כ"ח אדר, ה'תשל"ד
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר שאול שי' רמתי
קונסול כללי, שיקגו

שלום וברכה!

מכתבו בקשר עם קבלת ה"משלוח מנות" בימי הפורים, נתקבל, ות"ח.

והיירצון שגם קיום מצווה חביבה זו יסייע לקירוב ואיחוד כל בני ישראל -

וכמבואר אשר אחד הטעמים למצווה האמורה הוא להראות במעשה אשר כל עם בני ישראל, אף ש"מפוזר ומפורד בין העמים" הרי גם העמים אשר ביניהם הוא מפוזר רואים ומרגישים אשר "ישנו עם אחד", ובהוספת הדגשה בפליאה גדולה אשר האחדות שלהם מתבטאת בזה ש"דתיים שונות מכל עם ואת דתי המלך (והעמים) אינם עושים", וכמו שהכיר אפילו המן הרשע צורר היהודים.

והרי ביסוס וחיוזוק אחדות זו על-ידי תורה אחת שניתנה מה' אחד הוא הגורם, בלשון המגילה, ש"ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר" כפשוטו וכפירוש חכמינו ז"ל "אורה - זו תורה" וכו', ויהי רצון שבקרוב ממש יקוים בכל השטחים "כן תהיה לנו".

התוכן שייך לכל השנה

בראש חודש ניסן תשל"ג (איגרות-קודש, כרך כח, עמ' קעא) כותב הרבי איגרת מיוחדת ל"בנות

עצמות היהודי שוללת כל הזר לישראל סבא הנצחי, והכל י[עשו צעירים ביהדותם היינו התלהבות, מרץ ושליטת פשרות, ולקיים מה שקבלו כבר מסיני, שקיום זה זוהי הדרך למילוי נפל פחדם על כל העמים ולניצחון על כל שונאיהם, ניצחון יהודי אמיתי בר קיימא. בברכת פורים. והרבי הוסיף וכתב כי "אשרי חלקו של כל אחד שהשתדל בסידור החגיגה והצלחתה, אשר תקווה חזקה שרב טוב בזה תהיה".

הרבי מבקש הקלטה מהשידור

הרבי הביע פליאה "על כמה מאנשי הכפר ואפילו מעסקניהו] [=אשר] התייחסו לזה בקרירות, ועל[כול] פונים לא באותו היחס החי שצריך ה[יה] להיות בעניין כזה" (מכתב מי"ט באדר שני תשי"ז - 'כפר חב"ד', כרך ב, עמ' סד).
 בד בכד ביקש הרבי להמשיך הקשר עם המבקרים (איגרות-קודש, כרך יד, עמ' תקיז), דבר שימצא ביטוי, למשל, בשיגור - לחלק מהם, לפחות - כזית מצה שמורה. הרבי אף הודיע שישתתף במחצית ההוצאות!
 כמו-כן ביקש שישגרו "הקלטת השידור ברדיו על[ד] ד[כר] פורים בכפר-חב"ד" (איגרות-קודש, כרך יב, עמ' שעג).

8:30 ונסתיימה בשעה 3:15 לערך. השיחות עצמן נסתיימו איזה זמן קודם, כפי שבוודאי כבר שמעת את כל הפרטים...

הרבי לקח כמה כוסות יין, ובפעמים האחרונות, הנה לאחרי ששתה יין החזיק בידיו הק' על מצחו הק' חזק מחוזק היין. ולאחרי שבסוף פתח כבר את הסידור לומר ברכה אחרונה, אמר שיחה נוספת בנושא "שואלין ודורשין בהלכות הפסח שלושים יום קודם", דהיינו מט"ו באדר, ותוכל לשמוע בטייפ.

איחולים ל"חגיגה מוצלחת"

"בטח ינצלו ימי הפורים הב[אים] על[ינו] לטובה באופן המתאים לכפר חב"ד. והש[ם] ית[ברך] יצליחם" (איגרות-קודש, כרך יב, עמ' שכה).
 בשנים הראשונות התקיימה חגיגת פורים מרכזית בכפר-חב"ד אליה הוזמנו יהודים מ"חוצה", כמו חיילי צה"ל וכדומה. בשנת תשי"ז שיגר הרבי מברק ברכה לחגיגה זו וכה איחל (איגרות-קודש, כרך יד, עמ' תפט):

חגיגה מוצלחת, ובפרט במילוי חלקכם בהתפקיד לך כנוס את כל היהודים שיעשו גם בחייהם היום-יומיים, עם מרדכי שלא יכרע ולא ישתחוה לשום עבודה-זרה, וכהודעת חכמינו שכל אחד ואחת מהיהודים כופר בעבודה-זרה, פירושו

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 03-9607588, שלוחה 130

פרשת תצווה

ואתה תצווה את בני-ישראל (כז,כ)

מדוע נאמר "תצווה את בני-ישראל", ולא "דבר אל בני-ישראל", ככתחילת פרשת תרומה? ההסבר לכך: בפרשת תרומה נאמר "דבר", שהוא מלשון הנהגה (כמו "ידבר עמים תחתינו"), כי משה היה צריך להנהיג את העם ולהדריכו כיצד לתת את תרומת ה'. לעומת זאת, בפרשתנו נאמר "תצווה" - מלשון צוותא וחיבור - כי משה צריך לחבר את בני-ישראל אליו. שכן על-ידי התחברות והתקשרות זו, בוודאי יזכו להשיג חכמה עילאה, הנקראת "שמן", ויבינו את סודות התורה שניתנו בכ"ב אותיות. זהו שנאמר "את בני-ישראל", כלומר, כל האותיות מא' ועד ת'.

(אור-תורה)

כתית למאור (כז,כ)

אומר רבינו הזקן:
 על-ידי "כתית" - התבטלות וכתישה עצמית, מגיעים לבחינת "מאור" שבתורה. לימוד התורה צריך להיות בביטול והנחת עצמותו של הלומד, מתוך ידיעה והכרה שהוא לומד את חכמתו ורצונו יתברך; ולא זו בלבד שלומד בהתמדה ושקידה, אלא שמסלק את עצמו בסילוק אמיתי, שכל חפצו יהיה אך ורק בתורת ה' וחכמתו יתברך, וישעבד שכלו לגמרי מכל וכול.

* * *

ויש להוסיף על הנ"ל:
 זהו שאנו אומרים בתפילה - "ונפשי כעפר לכול תהיה (ועל-ידי זה) - פתח לבי בתורתך".

(ליקוטי-שיחות, כרך ד, עמ' 1276)

ועשית חשן משפט (כח,טו)

במילה "חשן" יש שני רמזים המנוגדים זה לזה:
 (א) בכתבי האריז"ל מובא ש"חשן" - אותיות "נחש".
 (ב) בספרים נאמר, משמו של רבי אפרים מבעלי התוספות, ש"חשן" בגימטרייה "משיח".
 הגוף רומז ל'נחש', כי הוא נקרא "משכא דחוויה" (עורו של נחש), ואילו הנפש רומזת ל"משיח".
 בזמן הגלות עניין ה"נחש" הוא בגלוי, כי סיבת הגלות היא החטאים, דהיינו התגברות הגוף על הנפש. ולאידך גיסא, עניין ה"משיח", אף שהוא קיים, הוא בהעלם.
 עבודתנו אפוא היא - הגברת הנפש על הגוף, כלומר, להוציא ולגלות את ה"חשן" שבגימטרייה "משיח" מהיעלמו.

(ליקוטי-שיחות, כרך יא, עמ' 138)

"כאילו הם עוסקים בבניין הבית"

על-פי הוראת הרבי, להוסיף לשיעורי החת"ת של ימים אלו
"מפירושי חז"ל בתורה שבעל-פה (על-כל-פנים מאמר ופירוש
אחד של פסוק אחד), כפי שנלקטו כבר בספרים" - הננו מביאים
כאן לקט כזה, לימי השבוע הבא עלינו לטובה

שבת קודש

והקטיר עליו אהרן קטורת סמים בבוקר בבוקר בהטיבו את הנרות
יקטירנה (ל,ז)

בבוקר בבוקר: הקטורת קודמת לאיברים, דתניא, יוקדם דבר שנאמר בו בבוקר בבוקר לדבר שלא נאמר
בו אלא בוקר אחד בלבד.

(פסחים נט,א)

יום ראשון

כי תישא את ראש בני-ישראל לפקודיהם ונתנו איש כופר נפשו לה'
בפקוד אותם ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם (ל,יב)

כי תישא: תניא, ר' ישמעאל אומר, בוא וראה רחמיו של הקב"ה על בשר ודם, שאדם קונה עצמו בממון
מידי שמים, שנאמר "כי תישא את ראש בני-ישראל ונתנו איש כופר נפשו".

(מכילתא פרשת משפטים כא,ל)

יום שני

וירא אהרן ויבן מזבח לפניו ויקרא אהרון ויאמר חג לה' מחר (לב,ה)

וירא אהרון: מה ראה? אמר רבי בנימין בר יפת, ראה חור שזבוח לפניו (=שהרגוהו על סירב לעשות
העגל), אמר, אי לא שמענא להו עברו לי כדעבדי לחור ומתקיים (איכה ב), "אם ייהרג במקדש ה' כהן

ונביא", ולא הווי להו תקנתא לעולם. מוטב דלעברו לעגל, אפשר הווי להו תקנתא בתשובה.

(סנהדרין ז,א)

יום שלישי

ויאמר, פני יילכו והניחותי לך (לג,יד)

פני יילכו: אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי, מניין שאין מרצין לו לאדם בשעת כעסו? דכתיב "פני יילכו והניחותי לך". אמר לו הקב"ה למשה, המתן לי עד שיעברו פנים של זעם ואניח לך.

(ברכות ז,א)

יום רביעי

ויאמר, לא תוכל לראות את פני כי לא יראני האדם וחי (לג,כ)

כי לא יראני: אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, אלמלי נשתיר במערה שעמד בו משה ואליהו כמלא נקב מחט סידקית, לא היו יכולין לעמוד מפני האורה, שנאמר כי לא יראני האדם וחי.

(מגילה יט,ב)

יום חמישי

ויעבור ה' על פניו ויקרא, ה' ה' א-ל רחום וחנון, ארך-אפים ורב-חסד ואמת (לד,ו)

ויעבור ה': אמר רבי יוחנן, אלמלא מקרא כתוב אי-אפשר לאומרו. מלמד שנתעטף הקב"ה כשליח ציבור והראה לו למשה סדר תפילה ואמר לו, בכל זמן שישראל חוטאין יעשו לפניי סדר הזה ואני מוחל להם.

(ראש-השנה יז,ב)

יום שישי

את חג המצות תשמור, שבעת ימים תאכל מצות אשר ציוויתך למועד חודש האביב, כי בחודש האביב יצאת ממצרים. (לד,יח)

את חג המצות תשמור: אמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה, כל המבזה את המועדות כאילו עובד עבודת כוכבים, שנאמר "אלוקי מסכה לא תעשה לך" וסמיך ליה "את חג המצות תשמור".

(פסחים ק"ח,א)

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת תצווה / זכור

י"ג באדר

תצא) - וכן בקריאת פורים (ופרשת בשלח): "זכור עמלק" בצירי או בסגול - יש בזה מנהגים שונים, ולא שמעתי הוראה בזה. לכאורה נכון לקרות שניהם, ובפרשת זכור (ופרשת תצא) להקדים 'זכר' ואחר-כך 'זָכַר', ובקריאת פורים (ופרשת בשלח) להקדים 'זָכַר' ואחר-כך 'זִכְרִי'.

כבר לפני כמה דורות כתבו גדולי ישראל שיש לבטל את ה'מנהג' - להכות את 'עמלק' בקריאה זו.⁷

הגבהה וגלילה לספר השני.⁸

אם יש רק ספר-תורה אחד, אין מגביהים אחר חצי קדיש אלא גוללים לפרשת זכור. ומגביהים וגוללים רק לאחר גמר המפטיח, אולם את החצי-קדיש אומרים תמיד אחרי הקריאה שלפני עליית המפטיח.

הפטרה: "כה אמר ה' צבאות, פקדתי... (שמואל-א טו, ב'לה).⁹

אם קרא את הפטרת השבוע או כל הפטרה אחרת, קורא אחריה הפטרת פרשת זכור 'כה אמר ה' צבאות, פקדתי', ואם נזכר אחר הברכות - קורא אותה בלא ברכה.¹⁰

אומרים 'אב הרהמים'¹¹ (אם עדיין לפני חצות).

בעניין מבצע פורים והכנות לפורים - ראו ראש מדור זה בגיליון הקודם.

רצוי לגלול את ספר-התורה השני לפרשת זכור (בסוף פרשת תצא) לפני תפילת שחרית, כדי למנוע 'טרחא דציבורא'.¹

שחרית: מוציאים שני ספרי-תורה. בראשון קוראים לשבעה עולים בפרשת השבוע. מניחים את הספר השני על הבימה (ונשאר על הבימה עד הקריאה בו),² ואומרים חצי-קדיש. הגבהה וגלילה. בספר השני קוראים למפטיח בפרשת תצא (דברים כה, יז-יט): "זכור...".³

לדעה הנפוצה של הפוסקים העיקריים, פרשת זכור היא מן התורה.⁴ לכמה פוסקים גם נשים חייבות בשמיעתה, וכפי שנהגו נשי ישראל [בדורותינו] לבוא לבית-הכנסת לשמיעת פרשת זכור.⁵

כתב כ"ק אדמו"ר: "בקריאת פרשת זכור (ופרשת

1) לוח דבר-בעתו (ע"פ הנפסק בסי' קמד ס"ג שאין גוללין ס"ת בציבור, וע"ש בבי"ד ד"ה וכו' המרדכי).

2) שערי-אפרים שער י ס"ב.

3) לוח כולל-חב"ד.

4) שו"ע אדמוה"ז סי' רפב ס"ז [הכוונה רק לעצם עניין הקריאה בציבור, אך פרטי הקריאה - בשבת זו דווקא וכו' הם מדברין, ראה סה"ש תשמ"ט ח"א עמ' 341 הע' 3 ובשוה"ג]. וראה בהנסמן באנציקלופדיה תלמודית כרך ב עמ' קסו, ערך 'ארבע פרשיות' הערה 59 - שיחת ש"פ זכור תשמ"א, הנחת הת' ס"א. וראה 'התועדויות' תשד"מ ח"ב עמ' 1188. תשמ"ט ח"ב עמ' 443.

5) משיחת פ' זכור תשמ"ג. לשונות שונים בשיחות הרבי וכו' בנדון הובאו ב'אוצר מנהגי חב"ד' [להלן: 'אוצר'] חודש אדר (נדפס יחד עם מגילת אסתר ו'שערי מגילה', הוצאת 'היכל מנחם', ירושלים תשס"ב), עמ' רמה.

אין לברך ברכת התורה על קריאתה לנשים בלבד (שו"ת מנחת-יצחק ח"ט סי' סח).

6) ספר-המנהגים עמ' 72, והביאור באריכות בהערה שם. לכאורה, לאלה הקוראים בתורה במבטא הספרדי או במבטא הנהוג בארה"ק שאינם מבדילים כלל בין צירי לסגול, אין מקום לכל זה.

7) הובאו בילקוט-יוסף ח"ה עמ' רנט. וראה המובא בעניין זה ב'התקשרות' גליון קט עמ' 18.

8) רגילים שהאוחז את הס"ת הראשון אינו עומד להגבהת הס"ת השני (וכ"פ בשו"ת קנין-תורה ח"ה סי' טז. והעירני הרה"מ"ח ס' אישי-ישראל, שלכאורה משמע כן בספר-חסידיים סי' תתקל, מטעם עוסק במצווה פטור מן המצווה, וצ"ע הרי לכאורה יכול לקיים שתיקה, וע"ש במקור חסד, עכ"ד).

9) ספר-המנהגים עמ' 33. לוח כולל-חב"ד.

10) לוח כולל-חב"ד, ש"פ מקץ.

11) היום-יום לש"פ זכור, אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ב עמ'

להתפלל ערבית¹⁹ ולשמוע קריאת המגילה²⁰. אם אין בעל-קורא מובהק כמוהו, יקרא הוא את המגילה לפני הציבור וגם יברך²¹. ואין לו לראות מיני שמחה²². פורים נחשב כשבת לעניין אבלות, היינו שנחשב במניין שבעה, ונוהג רק אבלות שבצנעא. אינו יושב על הקרקע ונועל נעליו²³. לעניין משלוח-מנות, ראה להלן.

בערבית - 'על הניסים', ואין להפסיק להכריז 'על הניסים' קודם תפילת שמונה-עשרה, אלא יש לרמוז לכך בטפיחה על השולחן, ורצוי שאחד הגבאים, כשיגיע לשם, יתחיל זאת בקול (שכח על הניסים - אם נזכר קודם "ה" של סיום הברכה, חוזר ומתחיל "ועל הניסים", ואם כבר אמר "ה" אינו חוזר. אך קודם "יהיו לרצון" האחרון יאמר: "הרחמן הוא יעשה לנו ניסים ונפלאות כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, בימי מרדכי..."²⁴. לאחר מכן, אומרים קדיש-תתקבל²⁵.

במנחה אין אומרים 'צדקתך'¹². אין להביא את המגילה לבית-הכנסת בשבת מבעוד יום, אף במקום שיש בו עירוב, משום הכנה משבת לחול¹³, ורצוי שלא לטלטלה כלל השבת¹⁴.

יום ראשון, י"ד באדר - פורים

מוצאי שבת קודש: נשארים בבגדי שבת¹⁵. לפני שלוקחים את המגילה לבית-הכנסת יש לזכור לומר "ברוך המבדיל בין קודש לחול"¹⁶. אין (להבדיל ו)לאכול קודם קריאת המגילה¹⁷. אדם חלש מותר לטעום פירות וכדומה, ומיני מזונות עד כביצה, וחולה מותר אפילו לאכול סעודה ממש, אך יבקש מאדם אחר שיזכירנו לשמוע מגילה אחר-כך¹⁸. אָבֵל (רח"ל) תוך שבעה הולך לבית-הכנסת

19 ראה הערות הגר"י פ"ש לס' פני-ברוך עמ' תסא. ולכאורה גם אם יוצא מביתו לפני הלילה כדי להגיע בזמן לתפילה ולמגילה בבית הכנסת, לא גרע מסליחות של ערב ראש-השנה (רמ"א סי' תקפ"א ס"א ומחה"ש שם).
20 רמ"א סי' תרצ"ו ס"ד.
21 גשר-החיים ח"א עמ' רסא, רסג. שם הוכיח שיברך גם 'שהחינו', שלא כבחוכה, כיוון שכאן הברכה גם בעד עצמו, עיי"ש. וכן דעת רוב האחרונים, נסמנו בילקוט-יוסף ח"ה עמ' רמד.
22 גשר-החיים שם ע"פ המ"א תרצ"ו ס"ק ב, ושלפי דעות אחרות רק ממעט בזה.
23 גשר-החיים ח"א עמ' רסא.
24 א"ר סי' תרפ"ב (בק"ו מברמה"ז - שם כותב אדמוה"ז בסי' קפז ס"ח "וכן יש לנהוג"), משנ"ב וכף-החיים שם. והכוונה קודם "יהיו לרצון" השני (ראה בס' אישי-ישראל פמ"ח הערה י, וש"נ).
25 יחידים שטרם קידשו את הלבנה, לא יקדימו קידוש לבנה לקריאת המגילה אם יש לחוש שע"ז יאחרו את קריאת המגילה בציבור (אפילו אם אחר הקריאה יעבור זמן קידוש לבנה, מה שאינו קיים הערב). וכן אם לא נראתה הלבנה לפני-כן ונתפזרו העננים תוך כדי קריאה, לא ייצאו היחידים לקדש את הלבנה על-מנת לגמור אחר-כך את המגילה ביחידות, אפילו אם אחר הקריאה יעבור הזמן, כי פירסומי-ניסא בציבור עדיף (ראה שו"ת נודע-ביהודה קמא סי' מא ועוד מקורות, נסמנו בנטעי גבריאל הל' פורים פרק מט. וראה שם הדין באם השאלה נוגעת לרוב הציבור).

קסד, וכן משמע מסתימת לשון רבינו בסידורו - קצות-השולחן סי' פג בבדי-השולחן סוף ס"ק יג. לוח כולל-חב"ד.
12 לוח כולל-חב"ד.
13 שם כתב להתייר אם עיין בה קצת דרך לימוד, אבל מדברי הרבי לא משמע כן.
14 ראה דברי הרבי בנדון שחממיר גם בעצם הטלטול, בגיליון הקודם בפנים ובהערה 53, וש"נ.
15 בדורות האחרונים נהגו רבותינו נשיאנו להישאר בבגדי שבת גם במוצאי-שבת (ראה 'קיצור הלכות משו"ע אדמוה"ז' מילואים עמ' נו, ובס' חקרי מנהגים ח"א עמ' קמב). בנוסף לזה, בפורים, גם כשחל בחול, נהגו בדורות קודמים בהרבה מקהילות חב"ד, ובדורנו בבית-חינו, ובשנים האחרונות נתפשט המנהג בין חסידי חב"ד בכל מקום, ללבוש בגדי יום-טוב. וי"א שהרבי הורה כך באחת משיחותיו (למרות שמנהג זה בספר-המנהגים הוא הראשון מ'מנהגי אדמוה"ר' ש"אינם הוראה לרבים") - 'אוצר' עמ' רנד. 'התקשרות' גיליון לו עמ' 14, עיי"ש (במשנה-ברורה וכף-החיים סי' תרצ"ה הביאו שיש ללבוש בגדי שבת **מבערב**. וכן משמע בספר-המנהגים שכתב זאת לפני נתינת מחצית השקל. ראה גם 'התועודיות' תשמ"ט ח"ב עמ' 439 הערה 58).
16 סי' רצט, בשו"ע אדמוה"ז ס"ז. ובנטעי-גבריאל הל' פורים פכ"ח ס"ז כתב 'ומצווה לפרסם זה'.
17 מלבד יחיד שחייב להישאר בביתו (או בכל מקום שאין ציבור), שיבדיל קודם - נטעי-גבריאל שם ס"ח, וש"נ. האשכנזים אינם נוהגים לברך "בורא מאורי האש" לפני קריאת המגילה, אלא בהבדלה כתמיד (ראה נטעי-גבריאל שם ובהערה).
18 רמ"א ומשנה-ברורה ס"ס תרצ"ב.

קריאת המגילה²⁶:

ברכת "הרב את ריבנו"³⁷.

מי שלא הצליח לשמוע תיבה או פסוק, יקרא זאת מיד, וגם אם אינו יכול לעשות זאת מתוך מגילה כשרה - יקרא מיד בעצמו (עדיף מתוך חומש או מגילה מנוקדת, כדי שלא יטעה) עד מקום שהקורא אחז בו, כדי שלא יצטרך לחפש קריאה אחרת כשרה החל מתיבה זו ואילך³⁵.

"מכים 'המן' כמה פעמים במשך הקריאה, במקום שנוצר 'המן' בתואר כלשהו: 'האגני', 'הרע' וכיוצא בזה"³⁶.

בקריאת המגילה קוראים כשתי המסורות: "להרוג ולאבד / ולהרוג ולאבד" (ח,יא); "ואיש לא עמד בפניהם / ואיש לא עמד לפניהם" (ט,ב).³⁷

נוהגים לומר ארבעה פסוקים בקול רם: 'איש יהודי' (ב,א), 'ומרדכי יצא' (ח,טו), 'ליהודים' (ח,טז), 'כי מרדכי' (י,ג). והבעל-קורא חוזר וקורא אותם. עשרת בני המן צריך לקרוא בנשימה אחת, מהמילים 'חמש מאות איש' (ט,ו) עד לאחר תיבת 'עשרת' (ט,י).

הציבור קורא אותם תחילה, והתינוקות מכיין אז ולא כשהבעל-קורא קורא אותם! כמו בהזכרת המן³⁸.

"מנענעים את המגילה באמירת 'האיגרת הזאת' (ט,כו) ו'איגרת הפורים הזאת השנית' (ט,כט)."³⁹

אחר הקריאה מברך "הרב את ריבנו". אסור להפסיק בדיבור עד שיסיים הש"ץ את הברכה. "נוסח 'שושנת יעקב': 'ארורים כל הרשעים,

מי שטרם נתן 'מחצית השקל' כנהוג, יתננה עתה לפני קריאת המגילה.

"במגילה שכתב אדמו"ר מהר"ש נ"ע: א) לא כל העמודים מתחילים בתיבת 'המלך'. ב) עשרת בני המן אינם בעמוד בפני עצמו²⁷.

"אין מקום לשמיעת קריאת מגילה וכו' על-ידי [רמקול], טלפון ורדיו וכיוצא-בהם [=גם לא בשידור חי] - כי אין זה קול אדם כלל"²⁸.

קריאת המגילה: הרבי היה שומע את המגילה מעומד²⁹. בשעת הקריאה עומדים מימינו ומשמאלו של הבעל-קורא³⁰. הבעל-קורא ו"גם השומעים את המגילה כופלים אותה כאיגרת³¹, והכפילה היא לשלושה חלקים³²". הרבי היה מברך את הברכות לפנייה ולאחריה עם הבעל-קורא, הן בלילה והן ביום³³. הקפיד שהמגילה תישאר 'כאיגרת' עד סיום הקריאה³⁴.

הבעל-קורא יכוון להוציא ידי-חובה את כל השומעים והם יכוונו לצאת. אסור להפסיק עד לאחר

26 אף שעיקר מצוות קריאת המגילה היא ביום (ולכן הוזכר בגיליון הקודם בתחילתו, שהמוכים את הרבים יעדיפו את הקריאה ביום), הרי מי שיש לו אפשרות לשמוע מגילה בלילה חייב לקיים זאת, אף אם עי"ז מטיל בספק את האפשרות לקרוא ביום (ראה המובא שם בהערות).

27 ספר-המנהגים שם, ושי"נ. צילום ברור בהקטנה של שני עמודים ממגילה זו נדפס בס' איגרות-קודש - אדמו"ר מהר"ש, ברוקלין תשנ"ג, עמ' קמ, ובספר-התולדות אדמו"ר מהר"ש, ברוקלין תשנ"ז, מול עמ' 21. ראה פרטים נוספים על הנוסח ואופן הכתיבה במגילה זו ב'אוצר' עמ' רסד-רסו.

28 ליקוטי-שיחות, כרך ט, עמ' 336. כרך כא, עמ' 496.

29 'אוצר' עמ' רנה (וכמדומה כך נפוץ בין אנ"ש. וראה כף החיים תר"צ ס"ק ב).

30 'אוצר' עמ' רנד.

31 שו"ע סי' תר"צ סעיף יז, וראה כף-החיים שם ס"ק קב. וכ' שם ס"ק ק מהפמ"ג, יש לזהיר שלא תהיה נגזרת על גבי קרקע, ואף לא תלויה מעל השולחן.

32 ספר-המנהגים, ושי"נ בענין השומעים. 'אוצר' עמ' רנה. צריך חיפוש הטעם שלמנהגנו כופלים לג' חלקים דווקא (למנהג העולם מקפלים לחלקים רבים, יריעה ע"ג יריעה - לוח דבר-בעתו).

33 'התקשרות' גיליון לו עמ' 14. וראה שו"ע אדמוה"ז סי' ריג ס"ז, וכף-החיים שם סוס"ק ב.

34 שם. וראה בכף-החיים שם ס"ק קב ובשו"ת מהרי"ל, מהדורת מכון-ירושלים, ס"ע נ. 'אוצר' עמ' רנה.

'הרחמן' דיום-טוב, יאמר: הרחמן הוא יעשה לנו ניסים ונפלאות כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה. בימי מרדכי...⁴⁸.

שחרית:

בשמונה-עשרה - ועל הניסים. אין אומרים תחנון ו'אל ארך אפיים'. חצי קדיש³.
קוראים לשלושה עולים בפרשת בשלח 'ויבוא עמלק' (שמות יז, ח-טז), שלושה פסוקים לכל אחד. 'זכר עמלק' - קוראים זכר ואחר כך זכר⁶. מי שלא שמע פרשת זכור, יכוון בקריאה זו לצאת ידי חובת זכירת עמלק. מי שלא נתן עדיין לצדקה 'מחצית השקל' נותן זאת עכשיו⁴⁹.
ברית מילה: רגילים למול לאחר קריאת המגילה⁵⁰.

"גם שמיעת וקריאת המגילה - בתפילין דרש"⁵¹.

קוראים את המגילה בשלוש ברכות, כולל "שהחיינו"⁵², כמו אמש (עיי' לעיל). בברכת שהחיינו יכוונו גם על מצוות משלוח-מנות ומתנות-לאבינוים וסעודת פורים³.

לאחר קריאת המגילה מברכים 'הרב את ריבנו', ואומרים: 'שושנת יעקב'. 'אשרי'. 'ובא לציין'. קדיש שלם. ואחר-כך מחזירים את ספר-התורה

(48) שו"ע ורמ"א סי' תרפ"ב ס"א, ושו"ע אדמוה"ז שנמנן לעיל הנה 24.

(49) לוח כולל-חב"ד (וצ"ב אם נכתב כך בשנים שהרבי הגיה את הלוח, וכן אם אכן כל מה שהרבי לא מחק שם, נקרא 'מוגה', כמו בנושא שבהערה הבאה). לדעת המג"א סי' תרצ"ד זהו זמן נתינתה לכתחילה.

(50) כן נהג תמיד המוהל הרה"ח ר' יעקב-יוסף רסקין ע"ה ('התקשרות' גיליון מ'עמ' 18), כדעת תה"ד סי' רסו, ב"י בבדק-הבית יו"ד סו"ס רס"ב, שו"ת הרדב"ז ח"א סי' רנא, הפר"ח והגר"א סו"ס תרצ"ג והפרמ"ג סו"ס תרפ"ג, מנהג פרנקפורט שהובא בהגהה במהרי"ל דלהלן, ומנהג הספרדים כמוכא בכ"י החיים סי' תרצ"ג ס"ק ל. בלוח כולל-חב"ד כתב למול לפני קריאת המגילה, ע"פ הרמ"א שם ממהרי"ל, וכן מנהג העולם האשכנזים כמ"ש המשנ"ב סו"ס תרפ"ז מהח"א. וראה מהרי"ל עמ' תכו, וש"נ. אוצר-הברית ח"א עמ' רעה.

יש נוהגים לקרוא לתינוק 'מרדכי', נסמן בנטעי-גבריאל עמ' צה.

(51) ספר-המנהגים.

(52) ספר-המנהגים שם, 'אוצר' עמ' רסח, וש"נ.

ברוכים כל הצדיקים"⁴⁰.

אחר-כך⁴¹ כורכים הש"ץ והציבור את המגילה (וכן ביום). ואתה קרוש. הש"ץ אומר קדיש (יהא-שלמא). עלינו. קדיש-יתום. אל תירא. אך צדיקים³.

הקורא מגילה לנשים (בלבד) - מברכות לעצמן (מעומד)⁴². ואם לאו - יברך הקורא⁴³.

הרמ"א פסק שאין לברך אחר קריאת המגילה אלא בציבור⁴⁴ (אבל האדמו"ר (לבדו) מברך על קריאת המגילה גם ביחיד לפניה ולאחריה, הן בלילה והן ביום)⁴⁵.

* סוף זמן קידוש לבנה לכתחילה - כל הלילה, אור ליום ראשון.

הברלה בבית - כרגיל.

"גם בלילה ישמח, וירבה קצת בסעודה"⁴⁶, ויאמר 'ועל הניסים'⁴⁷ בברכת-המוזון. אם שכח, וכבר אמר את השם של חתימת הברכה, אינו חוזר. אבל במקום

(40) ספר-המנהגים שם, וש"נ. וראה שלל הגירסאות המובאות ב'טור השלם'.

(41) לוח כולל-חב"ד. כן משמעות לשון אדמוה"ז בסידורו שלא הביא עניין כריכת המגילה, כדעת סדר-היום, המג"א וסיעתם שאין קפידא מתי לכורכה, ומבאר זאת ע"פ גללה וע"ד החסידות - משיחת פורים תשט"ז, מוגה, 'שערי המועדים - פורים' סי' נו, עיי"ש. והמסקנא - שעדיף [בהנחת השיחה ('התועדויות' תשט"ז ח"ב ס"ע 157) הדגיש הרבי **שהציבור** ינהג כך, וכן העתיק ב'אוצר' עמ' רסא, אבל בשיחה המוגהת לא הזכיר זאת, ומשמע שזה נוגע גם לש"ץ] להשאיר את המגילה פתוחה עד אחר ברכה אחרונה, שע"י זה ימשיכו ענייני המגילה להאיר בגילוי. [הרבי עצמו החל, בדרך-כלל, לגלול את המגילה עם סיום הקריאה, והמשיך בכך בשעת הברכה ('אוצר', עיי"ש), אבל כמוכא זה אינו הוראה לרבים].

(42) ע"פ שו"ע אדמוה"ז סי' ח ס"ג.

(43) ברמ"א סי' תרפ"ט ס"ב, מג"א סי' תרצ"ב ס"ק ה ופרמ"ג בא"א שם ועוד, פסקו שיברכו **'לשמע'** מגילה", והפר"ח סי' תרפ"ט (ובליקוטים) חולק ע"ז וס"ל שחייבות גם בקריאה ויברכו כרגיל. י"א שהרבי היה קורא את המגילה לנשים בבית הרב, ויברכו לעצמן 'על מקרא מגילה'.

(44) רמ"א סי' תרצ"ב סוס"א. ולדעת הרב"י מסיק בכפ"החיים סי' תרצ"ט ס"ק קכד שגם היחיד מברך. וכ' שכן פסקו הא"ר, מאמר-מרדכי ובן-איש"ח, וכ"פ גם הערוך-השלחן (תרצ"ב ס"ה, גם כ'מנהג העולם').

(45) ספר-המנהגים.

(46) רמ"א סי' תרצ"ה ס"א - כמוכא, זאת בנוסף לסעודת 'מלוה מלכה', שהרבי נהג ליטול ידיו בסמיכות להבדלה. ולפעמים גם באם היה זה בשעה מאוחרת בלילה. בעת הסעודה אכל תבשיל ('לקט הליכות ומנהגי ש"ק' עמ' 65).

(47) אבל לא 'מגדולי', 'אוצר' עמ' רעז.

ויתומים ואלמנות, ודומה לשכינה שנאמר "להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים"⁶². האדמו"ר מקיים "משלוח מנות" לשלושה אנשים (מאכל ומשקה)⁶³. יש אומרים שמשלוח-מנות צריך להיות על-ידי שליח⁶⁴.

מנהג ישראל לשתף גם את הקטנים בכל ענייני הפורים⁶⁵ וגם 'קטני קטנים' יכולים לתת 'מתנות לאביונים' לקופת צדקה⁶⁶, ואדרבה - בעניינים מסויימים, כמו בהכאת המן ב'רעשנים' ובשאר דרכים, עיקר ה'דעש' נעשה על-ידי הקטנים, עם כל התמימות, החיות וההתלהבות האופייניות להם, וכן בנוגע למנהג "ללבוש פרצופים (מסיכות) בפורים" שנעשה בעיקר על-ידי הקטנים⁶⁷.

כדאי לערוך 'כינוסי ילדים' ביום הפורים, ובאותו מעמד יקיימו הילדים 'משלוח מנות' ו'מתנות לאביונים'⁶⁸.

בימי הפורים נהגו הקטנים והקטנות ללבוש 'עטרה', ותבוא עליהם ברכה⁶⁹.

משתה ושמחה:

"תפילת מנחה מוקדמת, ואחר-כך הסעודה"⁷⁰.

62 ישעיהו נ, טו. רמב"ם פ"ב מהל' מגילה ה"ז.
 63 ספר-המנהגים שם. הרבי היה נוהג לשלוח בכל שנה לכהן, לוי וישראל קבועים. המשלוח הכיל: אוזן-המן ממולא פרג, פרי ובקבוק י"ש - 'רה"ח ר"ל גרונר, 'התקשרות' שם.
 64 ראה שד"חמד 'אסיפת דינים - מערכת פורים' סוס"ו, מובא בליקוטי-שיחות כרך ל"ג עמ' 118 ועוד, וכן באחרונים. אך א"צ כדן שליחות ממש, וכמובא בסה"ש תשמ"ח ח"א עמ' 302 ולהלן שמנהג ישראל לשלוח מנות ע"י התינוקות. וראה גם 'אוצר' עמ' עדר.
 65 וכן שולחים על ידיהם משלוח מנות, ספר-השיחות תשמ"ח ח"א שם. ובמיוחד מתנות-לאביונים, ראה בס' קדושת-לוי, קדושה שנייה.
 66 'התועדויות' תשמ"ז ח"ב עמ' 561.
 67 כמובא בשו"ע, רמ"א או"ח סו"ס תרצ"ו, שבשביל מנהג זה התירו כמה עניינים - 'התועדויות' תשמ"מ ח"ב עמ' 1239, ועוד. ע"ד הצגות לבנות בפורים - ראה היכל-מנחם כרך ב עמ' קמה.
 68 בליקוטי-שיחות כרך ל"א עמ' 279 עורר הרבי על כך שאין מהראוי לשחק את תפקיד 'המן', ובוודאי שלא בהתלהבות.
 68 שיחת ש"פ תרומה, ו' אדר תשמ"מ.
 69 'התועדויות' תשמ"ח ח"ב עמ' 484.
 70 ספר-המנהגים שם, ולוח כולל-חב"ד, משו"ע או"ח תרצ"ה ס"ב בהג"ה.

להיכל⁵³. ואומרים 'בית יעקב'⁵⁴, עד גמירא. שמחת פורים - חובתה לשמוח כל היום, ככתוב "ימי משתה ושמחה"⁵⁵.

במשך יום הפורים היה הרבי משתדל לאכול 'אוזן המן' ממולא פרג, לקיים מנהג ישראל בזה⁵⁶.

זמן קיום מצוות היום - עד השקיעה. ובדיעבד (קריאת המגילה בלא ברכה) עד צאת-הכוכבים⁵⁷.

משלוח-מנות - חייב לשלוח שתי מנות מדברי-מאכל או משקאות לאדם אחד, איש לרעהו ואישה לרעותה⁵⁸. אין שולחים מנות לאָבָל (רח"ל) תוך שלושים ולאָבָל (רח"ל) על הוריו תוך שנים-עשר חודש⁵⁹. הָאָבָל עצמו, אפילו תוך שבועה, חייב במשלוח מנות, אך לא ישלח אלא מאכלים ולא מגדנות⁶⁰.

מתנות-לאביונים - חייב לתת לשני עניים פרוטה לכל אחד, ואפילו איש לאישה רשאי. והמרבח לשלוח מנות לרעיו וצדקה לאביונים - משובח⁶¹, ומוטב להרבות במתנות לאביונים מאשר להרבות בסעודתו ובמשלוח מנות לרעיו, שאין שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים

53 בסידורי תהילת ה' נדפס (לא מאדמוה"ז): "ומחזירין הספר-תורה וקוראין המגילה". אך משנת תשל"ח ואילך נוספה שם בשולי הגיליון הערה שמנהגו כ"ל. בס' שער-הכולל פי"א אות כב ס"ה ובס' חקרי-מנהגים עמ' רכג נתבאר טעם ומקור מנהגו, עיי"ש. וראה 'אוצר' עמ' רסז. מנהגי-ישראל-תורה סו"ס תרצ"ג.

54 שער-הכולל שם אות כג.
 55 'שערי-המועדים - פורים' עמ' קמה.
 56 'התקשרות' שם.
 57 שו"ע סי' תרפ"ז ס"א ונו"כ.
 58 שו"ע ורמ"א סי' תרצ"ה ס"ד.

אודות משלוח מנות, ראה שיחות-קודש תשל"ו ח"א עמ' 565 ששיעורן לכתחילה כזית בכל מנה, ועכ"פ כזית יחד. ולכתחילה שווין ביחד ב' פרוטות לפחות. ומציין לצנפת-פענח על הרמב"ם הל' מגילה פ"ב הט"ו, עיי"ש.

59 כדעת הרמ"א סי' תרצ"ו ס"ו. כן הורה הרבי לפרסם שלא ישלחו לו, בשנת האבלות על אמו (תשכ"ה) - נטעיגבריאל הל' אבילות ח"ב פלי' הע' יט (מהרה"ח ר"ל ש' גרונר, ודלא כמ"ש בס' שבחי-המועדים (תשנ"ג) פי"ד ס"ג). וכן על שאר קרובים תוך ל' - הוראת הרבי בשנת האבלות על הרבנית (תשמ"ח) - שם בשו"ת שבסוף הספר סי' ב.
 60 שו"ע ומ"א סי' תרצ"ו ס"ב, מספר-חסידים סי' תשי"ג ומהר"ל הלכות פורים (מהדורת מכון ירושלים עמ' תלב). גשר-החיים ח"א עמ' רכה. רסא.
 61 לוח כולל-חב"ד, משו"ע סי' תרצ"ד ורמ"א סו"ס תרצ"ה.

הגזרה הידועה אודות ההגבלה בשתיית משקה - בתוקפה עומדת (לאאורה) גם בפורים⁷⁹. אבל היו פעמים שכ"ק אדמו"ר ביקש בהתוועדות דפורים או דשבת-קודש שלאחריו⁸⁰, שעל-כל-פנים אחד המסובים יקיים 'עד דלא ידע' כפשוטו ו'יוציא' בזה ידי חובה את כל הציבור⁸¹.

"יש להרעיש ולפרסם בכל מקום ומקום, הן בחוץ לארץ והן (ועל-אחת-כמה-וכמה) בארצנו הקדושה, על דבר ההשתדלות שכל ענייני הפורים יהיו באופן ד'ברוב עם הדרת מלך'... בנוגע ל'משתה ושמחה' - אף שכל אחד ואחד חוגג סעודת פורים בביתו, עם בני משפחתו... הרי יכולים להוסיף בשמחת פורים 'ברוב עם' לאחר ה'סעודה בביתו עם בני משפחתו'⁸².

בבית-חינו, לאחר הסעודה של כל אחד בביתו, מתוועדים שוב בלילה, מכיוון שגם ב'עד דלא ידע' יש דרגות זו למעלה מזו, ויש להתייגע כדי להגיע ל'לא ידע' באופן נעלה יותר⁸³.

מנהג האדמו"ר - "מאמר דא"ח בתוך הסעודה"⁸⁴. "פורים-תורה" איננו עניין של ליצנות ח"ו כטעות העולם, אלא שבמקום לדייק ולהתייגע על עומקם של דברים, מתעכבים על עניין שטחי יותר, עניין הקשור ומביא לידי הוספה בשמחה, אבל בכל אופן הרי זה עניין של "תורה", ככל ענייני התורה⁸⁵.

בהתוועדות פורים, נהג הרבי לעשות מגבית עבור 'קופת רבינו'⁸⁶.

לקראת סיום ההתוועדות נהג כ"ק אדמו"ר להזכיר אודות ההכנות למבצע פסח, כולל לדאוג למעות-חיתין, מזון ולבוש, כיוון שמיום הפורים עצמו

יש להתחיל את הסעודה ביום⁷¹ ועל-כל-פנים יש לאכול כזית לפני השקיעה). ואם נמשכה בלילה, מכיוון שהתחיל ביום, אומר 'ועל הניסים' בברכת המזון⁷².

גם בני ירושלים צריכים להרבות היום קצת במשתה ושמחה⁷³.

"טוב לעסוק מעט בתורה קודם הסעודה"⁷⁴, רק מעט - כדי שלא יימשך בלימודו וישכח לקיים מצוות סעודת פורים⁷⁵.

"שמחת פורים גדולה הרבה משמחת יום-טוב"⁷⁶. נוהגים לאכול 'קרעפכין' (=כיסונים ממולאים בבשר) בסעודת פורים⁷⁷.

"בנוגע להתוועדויות במשך המעתי-לעת דפורים, מתוך שמחה באופן ד'עד דלא ידע', אבל עם הגבלות כו', ובפרט בנוגע לתלמידים, ועל-דרך זה בנוגע לכל בני-ישראל, כמדובר כמה פעמים שצריך להיות על-פי ההגבלות דתורת החסידות, ואין צורך להאריך בזה, כיוון שהדברים ידועים ומפורסמים, וגם בדפוס"⁷⁸.

בספר-המנהגים שם הביא סתירה בדעת אדמוה"ז אם יש חיוב לאכול פת בפורים, עיי"ש.

71 הרמ"א שם כ' שרוב הסעודה צ"ל ביום, אבל אצל רבותינו הסעודה רק התחילה ביום, ועיקרה היה בליל ט"ו - שיחת פורים תשי"ט.

72 לוח כולל-חב"ד, ע"פ שו"ע אדמוה"ז סי' קפח סעיף יז.

73 רמ"א שם. וראה הערת הגהמ"ח שו"ת מנחת-יצחק ע"ז בלוח דבר בעתו.

74 רמ"א שם.

75 'שערי-המועדים - פורים' סי' י.

76 תורה-אור צח, א. ספר-המנהגים שם ובעמ' 38, וש"י. ועד"ז בא"ק ח"כ עמ' קסז.

77 בהתוועדויות תשמ"ט ח"ב עמ' 454, 391, תש"נ ח"א עמ' 135 ובכ"מ איתא שאין בפורים את השוטרס' שצ"ל ביו"ט כדי למנוע היפך הקדושה כנפסק ברמב"ם וטושו"ע, כיוון שישנה ההבטחה שבודאי לא יהיה מזה עניין בלתי-רצוי. מאידך, בהתוועדויות' תשד"מ ח"ב עמ' 1180 מזרז לשלול לגמרי בפורים ענייני ד' כתות שאינן מקבלין פני שכניה, שסימנן חשמ"ל [חנפים, שקרניים, מספרי-לשוין-הרע, לצים]

77 ראה ספר-המנהגים עמ' 58 בהערה, 'אוצר' עמ' רעז.

78 'התוועדויות' תש"נ ח"ב עמ' 372. אמנם היו פעמים שהורה הרבי לקיים 'עדי-דלא-ידע' כפשוטו [אך ביחס לבחורים היתה הסתייגות מכך גם לפני ה'גזירה', ראה 'התוועדויות' תשי"ב ח"ב עמ' 45, וכמוכן לאחריה גם כשהורה כ"ל, כגון בפורים תשל"א] וה'גזירה' הידועה להגבלה ב'משקה' נחתה על-ידו לאותה שעה. וכנראה לזה הכוונה בשיחת ש"פ שמיני תשמ"א (הקטע השייך לזה נעתק גם בס' 'אשכילה בדרך תמים' עמ' 181). וראה 'אוצר' עמ' רצ, ובכרך אלו-תשרי עמ' שסט"שע

בקשר לשמחת-תורה.

79 **כמפורש** בכ"מ, ומהם במענה ב'יחידות' שנדפס בס' היכל-מנחם כרך ג עמ' רנח. אבל ראה המובא במדור 'ניצוצי רבי' שבגיליון רנא.

80 כגון 'התוועדויות' תשמ"ה ח"ג עמ' 1478.

81 ראה 'התוועדויות' תשמ"ב ח"ב עמ' 975, והסבר בעמ' 980.

82 ספר השיחות תשמ"ט כרך א, עמ' 335.

83 'התוועדויות' תשמ"ה ח"ג עמ' 1420 ואילך.

84 בספר-השיחות תש"נ ח"א עמ' 351 הציע הרבי לערוך ג' התוועדויות בקשר לימי הפורים, כדי שיהיו באופן של 'חוקה', עיי"ש.

84 ספר המנהגים.

85 'התוועדויות' תשמ"ה שם עמ' 1426.

86 ספר-המנהגים שם, וראה 'אוצר' עמ' רעט-רפג.

מתחילים "שלושים יום לפני החג"⁸⁷.
ונהגים לנגן 'הָאָפּ קְאָזָאָק'⁸⁸.

יום שני,

ט"ו באדר, שושן פורים

בירושלים עיה"ק הוא יום פורים, ונוהג כאמור
אתמול בערי הפרזות.

בעיר חיפה קוראים את המגילה גם בט"ו, כי
היא ספק מוקפת חומה⁸⁹.

בערי הפרזות: אין אומרים תחנון ואסור בהספד
ובתענית. מרבית קצת במשתה ושמחה⁹⁰.

בערי הפרזות (ומחר גם בירושלים) יש להוסיף
היום בשמחה רבה מזו של יום הפורים עצמו; ביום
ט"ז - שמחה גדולה יותר, וכן בכל יום ויום מימי
החודש, עד שביום האחרון דחורש אדר צריכה להיות
שמחה מופלגת ביותר⁹¹.

87 שו"ע אדמוה"ז סי' תכט ס"א. ראה 'התועדויות' תשמ"ב
ח"ב עמ' 977, תשד"מ ח"ב עמ' 1280, תשמ"ח ח"ב עמ' 303,
תנש"א ח"ב עמ' 339 ועמ' 399, ועוד.

88 ספר-הניגונים, ניגון כד - שיחת פורים תשל"ב. לפעמים
נוכר פורים בין הזמנים שבהם ניגנו את ניגון 'ארבע הבבות'
של אדמוה"ז (שם, ניגון א). הרבי ציוה בקביעות לנגנו לקראת
סיום התועדויות הפורים, ואחריו 'ניע זשורילי'. פעמים שציוה
לנגן גם 'קול ביער' (שם, ניגון כג) - 'אוצר' עמ' רצ"ג. אבל,
כידוע, מאז כ"ד טבת תשמ"ט לא ציוה לנגנו בהתועדויות.

89 ליקוטי-שיחות כרך כ"ט עמ' 423.

90 לוח כולל-חב"ד, ע"פ שו"ע סי' תרצ"ו ס"ג, רמ"א סי'
תרצ"ה ס"ב. אך בשיחות-קודש תשכ"ז ח"א עמ' 482 איתא,
שכיוון שצ"ל **לפנים** משורת הדין, צריך שתהיה **הרבה** שמחה,
עיי"ש.

91 ליקוטי-שיחות כרך ג עמ' 1274. ומבאר: אף שבנוגע לקריאת
המגילה אמרו שאינה נקראת אלא עד ט"ו בחודש, אבל הציווי
'מרבין בשמחה' נוגע **לכל** ימי החודש, וכלשון חז"ל 'משנכנס

גם לאחר ימי הפורים שייך לעורר על 'מבצע פורים',
מפני שתכליתם של ימי הפורים היא שההתעוררות
של 'קיימו מה שקיבלו כבר' תבוא לידי ביטוי גם
אחר-כך, ואז מתחיל מבצע פורים האמיתי⁹². ופעם
אמר הרבי סיבה אחרת, לסייע לאלה שנוזקו ללוות
כדי שיוכלו לחוג את הפורים כהלכתו - לפרוע את
חובותיהם, וגם זה חלק מ'מבצע פורים'⁹³.

בימים שאחרי פורים השמחה גדולה יותר, בגלל
שבהם ניתוסף גם עניין הגאולה "מסמך גאולה
לגאולה", גאולת פורים לגאולת פסח⁹⁴.

יום שישי

י"ט באדר

בקריאת שמו"ת אומרים, לאחר סיום הפרשה,
את שתי ההפטרות: דפרשת השבוע "וישלח
אחאב" (מלכים-א יח) ודפרשת פרה "ויהי דבר
ה'..." (יחזקאל לו). למנהג רבותינו אומרים היום
רק את ההפטרה דפרשת השבוע, ומחר לפני תפילת
שחרית קוראים שוב שמו"ת מ'שביעי' עד גמירא,
ואת ההפטרה דפרשת פרה.

אדרי, וכמו שנאמר: "והחודש אשר נהפך להם". ואם כן...
כאשר השמחה היא באותה המידה שבימים הקודמים, בלי
הוספה וריבוי, אינה שלמות השמחה, כיוון שנתיישנה (שלכן
לברכת חתנים צריך בכל פעם 'פנים חדשות').

92 'אוצר' עמ' רפו, מסיים שיחות פורים תשד"מ ותשמ"ה,
ומשיחת ש"פ פרה תשמ"ה.

93 שם, משיחת פורים תשמ"ו.

94 שיחת ש"פ פרה תשל"א.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחי

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש